SCHJØDT

Konkurransetilsynet
Postboks 439 Sentrum
5805 Bergen

post@konkurransetilsynet.no

UNNTATT OFFENTLIGHET

Oslo, 28. april 2021
Saksansvarlig advokat:
Olav Kolstad

KONKURRANSELOVEN § 18
FORENKLET MELDING AV FORETAKSSAMMENSLUTNING

AT Skog AS' erverv av enekontroll i Hasås AS

1. KONTAKTINFORMASJON

1.1 Melder

Navn:	AT Skog SA
Adresse	Ole Cudrios gate 25 3715 SKIEN
Organisasjonsnummer:	989 086 642

1.2 Meldernes representant

Navn:	Advokatfullmektig Morten U. Henriksen
Adresse	Postboks 2020 Nordnes 5817 Bergen
Telefon:	(+47) 55 55 35 58 / 404 685 50
E-post:	Morten.U.Henriksen@schjodt.com

1.3 Målselskap

Navn:	Hasås AS
Adresse	Kodalveien 484 3243 Kodal
Organisasjonsnummer:	934 995 953

2. BESKRIVELSE AV FORETAKSSAMMENSLUTNINGEN / OPPKJØPET

2.1 Innledning

(1) Foretakssammenslutningen innebærer at AT Skog SA (heretter «**AT SKOG**» eller «**Melder**») erverver enekontroll over Hasås AS (heretter «**Hasås**» eller «**Målselskapet**») Melder og Målselskapet er i fellesskap omtalt som «**Partene**».

2.2 Transaksjonsstrukturen

(2) Transaksjonen vil gjennomføres som et aksjesalg, hvor AT Skog SA kjøper 100% av aksjene i Hasås AS. AT Skog SA blir morselskap, og Hasås AS vil etter gjennomføringen av transaksjonen inngå i AT Skog konsernets selskapsportefølje.

(3) Transaksjonen planlegges gjennomført når det foreligger godkjennelse fra Konkurransetilsynet

2.3 Formålet med transaksjonen

(4) Skogmarkedet i Norge er i stor endring, og det er mange faktorer som påvirker både markedet og lønnsomheten. Tømmer- og trelastmarkedet blir stadig mer globalisert, slik at både pris- og etterspørsel nasjonalt påvirkes av dette.[1] Videre har store endringer i rammevilkår har ført til store endringer i bransjen. Kundene for saget tre og flis er i all hovedsak hhv. nasjonale byggevarekjeder og større industrielle aktører. Dette medfører sagbrukene møter store kunder med stor kjøpermakt. Dette nødvendiggjør strukturendringer på leverandørsiden for å møte strukturendringene på kjøpersiden, både for å styrke forhandlingsstyrken, men også for å få tilstrekkelige store volum for å dekke kundenes behov.

(5) AT Skog er primært en tømmeromsetter, mens Håsås driver hovedsakelig med salg av trelast. Formålet med AT Skogs erverv av Hasås er å styrke den vertikale verdikjeden for å bli en komplett leverandør av trelast. Gjennom ervervet av Håsås vil AT Skog få tilgang til større volum trelast og et bredere produktutvalg, noe som vil øke deres forhandlingsstyrke overfor de nasjonale byggevarekjedene og industrielle aktørene. Dette er også nødvendig for å øke konkurransekraften i et nasjonalt marked preget av de store aktørene Moelven Industrier, Bergene Holm og Gausdal Brunvoll.

2.4 Meldeplikt

(6) Transaksjoner der en eller flere foretak samlet eller hver for seg varig overtar kontroll over et annet foretak er meldepliktige til Konkurransetilsynet jf. krrl. § 18.

(7) Det er i vårt tilfelle klart at AT Skog gjennom avtalen erverver 100% av aksjene, og således vil oppnå varig enekontroll over Hasås, med den konsekvens at transaksjonen er meldepliktig, jf. konkurranseloven § 18, jf. § 17

(8) Videre har Partene en omsetning som samlet og hver for seg overstiger terskelverdiene i § 18 (2), jf. nærmere om dette under punkt 5.

(9) Samtidig er vilkårene for inngå forenklet melding oppfylt, da Partenes samlede markedsandel ikke overstiger 20% på noen berørte markedet, jf. forskrift om melding av

[1] https://e24.no/naeringsliv/i/ER14A/han-skal-bygge-ny-terrasse-den-blir-50-prosent-dyrere-enn-i-fjor

foretakssammenslutninger § 3 (1) nr. 3 bokstav b). Det vises i den forbindelse til oversikten over partenes markedsandeler under punkt 4.

3. BESKRIVELSE AV INVOLVERTE FORETAK OG FORETAK I SAMME KONSERN

3.1 Melder – AT Skog AS

(10) AT Skog er et skogeiersamvirkeforetak med om lag 9100 medlemmer i Telemark, Agder, Rogaland og Vestland.

(11) AT Skogs formål er gjennom bærekraftig ressursutnyttelse å sikre best mulig avkastning på medlemmenes eiendommer. Selskapets hovedaktivitet er omsetning av tømmer og tjenester knyttet til dette, slik som hogst, tynning, planting og markberedning. AT Skog tilbyr medlemmene markedstilpassede skog- og utmarkstjenester, medvirker til utviklingsarbeid og driver en aktiv næringspolitikk.

(12) AT Skog har sitt hovedkontor i Skien, og omsetter ca. 1,5 millioner m^3 tømmer hvert år.

(13) Gjennom sine datterselskaper og tilknyttede selskaper er AT Skog i tillegg aktiv innen blant annet fjernvarme, skogplanlegging, utmarksforvaltning, skogrydding og sagbruk.

(14) AT Skog har direkte og indirekte eierskap i følgende selskaper i Norge i dag:

Firmanavn	Eierandel	Virksomhet
AT Biovarme AS (org. nr. 983 347 657), som igjen har eierskap i følgende selskaper:	100%	virksomhet innen etablering av varmesentraler basert på bioenergi i samarbeid med energiselskap, lokal skogeiere og andre aktører.
Skien Fjernvarme AS (org.nr. 991 478 396)	34%	Damp – og varmtvannsforsyning
Bø Fjernvarme AS (org.nr. 989 996 606)	50%	Damp – og varmtvannsforsyning
Bio Dalane AS (org.nr. 991 319 786)	34%	Damp- og varmtvannsforsyning
Vegårshei Bioenergi AS (org.nr. 992 556 609)	34%	Damp- og varmtvannsforsyning
Moland Biovarme AS (org.nr. 995 574 330)	37%	Damp- og varmtvannsforsyning
Kragerø Biovarme (org.nr. 995 526 816)	35%	Damp- og varmtvannsforsyning
Myra Biovarme AS (org.nr. 997 356 969)	34%	Damp- og varmtvannsforsyning
AT Terminal Holding AS (org.nr. 921 140 290),	100%	Holdingsselskap uten egen drift eller ansatte.

som igjen har eierandel i følgende selskap: Vestskog AS (org.nr. 924 289 783) Vestskog II AS (org.nr. 925 066 583) AT Terminal AS (org.nr. 868 826 592) Tømmerkaier AS (org.nr. 916 265 182) Kvamen kai AS (org.nr.	100% 100% 100% 74% 50%	Drift av havne- og kaianlegg Skogbruk Drift av terminal og kaianlegg. Drift av havne- og kaianlegg Drift av havne- og kaianlegg
AT Skog Invest AS (org.nr. 977 559 383), som igjen har eierskap i følgende selskaper: Norsk Skogrydding (org.nr. 920 997 082) SB Skog AS (org.nr. 876685582) Trekraft AS (org.nr. 923 241 116)	100% 50% 34% 15,8%	ingen ansatte og leier ledelse og administrative funksjoner av AT Skog Skogrelaterte tjenester Forvaltning og drift av skog, samt omsetning av tømmer på vegne av skogeiere. Vedproduksjon
Faun Naturforvaltning AS (org.nr. 984 731 604)	52%	naturbasert næringsutvikling og utmarksforvaltning innen natur, fiske og vassdrag.
Telemarksbruket AS (org.nr. 983 188 397)	100%	Saging, høvling og impregnering av tre.
Eikås Sagbruk AS (org.nr. 979 894 503)	100%	Saging, høvling og impregnering av tre
Norsk Skogkapital AS (org.nr. 920 153 755)	29,3%	Investeringsvirksomhet
Viken AT Market AS (org.nr. 916 024 983)	50%	Engroshandel med tømmer
Reiersøl Eiendom AS (org.nr. 852 787 732)	34,1%	Skogskjøtsel og andre skogbruksaktiviteter
Trebruk 014 (org.nr. 914 105 080)	24,5%	Byggeteknisk konsulentvirksomhet tilknyttet treindustrien.
Jordøya Tomteutvikling AS (org.nr. 919 440 848)	15,9%	Utleie av egen eller leid fast eiendom

Skog-Data AS (org.nr.920 229 859)	7,9%	Databehandling, datalagring og tilknyttede tjenester knyttet til skogvirksomhet.

(15) AT Skog er medlem i følgende bransjeorganisasjoner i Norge:

- Treindustrien
- Norges Skogeierforbund
- Kystskogbruket
- NHO Mat og Drikke

(16) Mer informasjon om AT Skog er tilgjengelig på selskapets hjemmesider: https://www.atskog.no/

3.2 Målselskapet – Hasås AS

(17) Hasås AS (org.nr. 934 995 953) eies i dag 100% av YHA Holding AS (org.nr. 988 677 663), hvor Yngvar Hasås er største aksjonær.

(18) Hasås driver med produksjon og salg av kjernekledning. I tillegg til egne ferdigvarer har Hasås salg av trelast og byggevarer inkl. saget tre til utvendig bruk, samt gulv, panel og listverk til innvendig bruk. Målselskapet har også begrenset salg av flis.

(19) Hasås har ingen direkte eller indirekte kontrollerende eierskap i andre selskaper i Norge:

(20) Hasås er medlem av følgende bransjeorganisasjoner i Norge:

- Treindustrien

(21) Mer informasjon om Hasås finnes på selskapets hjemmesider: https://hasas.no/

4. OMSETNING OG DRIFTSRESULTAT

Involverte foretak	Omsetning Norge (2019)	Driftsresultat Norge (2019)
AT Skog SA	MNOK 998	MNOK 9
Hasås AS	MNOK 299,7	MNOK 8,3
Totalt	MNOK 1297,7	MNOK 17,3

Omsetning og driftsresultat for 2019 er hentet fra årsregnskapet til Melder og Målselskapet.

5. VILKÅRENE FOR FORENKLET MELDING ER OPPFYLT

5.1 Partene har ingen horisontal overlapp på noen produktmarkeder som overstiger 20% samlet markedsandel

(22) Som beskrevet ovenfor i punkt 3.1 har AT Skog SA sin primærvirksomhet innen omsetning av tømmer og tjenester knyttet til dette. Videre har Samvirkeforetaket en begrenset

virksomhet innen salg av saget tre og flis gjennom datterselskapene Telemarksbruket og Eikås Sagbruk.

(23) Som det fremgår av punkt 3.2 er Hasås AS' primærvirksomhet salg av trevareprodukter inkl. kledning og saget tre til utvendig bruk, samt gulv, panel og listverk til innvendig bruk. Målselskapet har også begrenset salg av høvelflis.

(24) Melderne og Målselskapet har dermed en begrenset overlapp innen salg av flis og saget tre (skurlast, og høvellast/trelast).

(25) Konkurransetilsynet har tidligere redegjort for de relevante produktmarkedene ved for salg av tømmer i V2016-3, *AT Skog/NEG Skog*. I Avgjørelsen fant tilsynet at massevirke og sagtømmer måtte anses som to separate marked, all den tid at egenskaper og pris medførte at sagtømmer og massevirke ikke var substituttbare for hhv. Massevirkeunder og sagtømmerkundene.

(26) Som fremhevet av Konkurransetilsynet i beskrivelsen av verdikjeden vil sluttkunden for være industrikunder, og sagtømmeret vil transporteres til sagbruk, hvor sagtømmeret kappes til grove halvfabrikater som for eksempel bord, planker og bjelker i større dimensjoner ("skurlast"). I sageprosessen generer sagbrukene to biprodukter: sagspon og celluloseflis.

(27) Videre vil de fleste sagbruk ha et eget høvleri hvor deler av skurlasten blir til finere bord, trepanel, kledning o.l. ("trelast"). I høvelprosessen produseres biproduktet høvelflis. Deler av trelasten videreforedles deretter på et overflateanlegg hvor den f.eks. impregneres eller beises. Saget tre, både skurlast og trelast (ubehandlet og behandlet) vil deretter selges til bedriftskunder og privatpersoner enten direktesalg fra sagbruk og høvlerier eller via byggevareforretninger, herunder både egeneide og kjedetilknyttede.

(28) Partene av den oppfatning at saget tre utgjør et samlet produktmarked bestående av skurlast og høvellast/trelast (både ubehandlet og behandlet). Dette skyldes særlig at sluttkundene i begge tilfeller vil være bedrifts – og privatkunder, samt at skurlast og trelast vil være substituttbare ut fra pris, egenskaper og bruksområde. Dette finner ytterligere støtte i at leverandørene normalt er vertikalt integrerte på flere ledd i verdikjeden med både sagbruk, høvleri, overflateanlegg og byggevareforretning, og således produserer og tilbyr både skurlast og trelast (ubehandlet og behandlet).

(29) Det kan i den forbindelse også vises til at Kommisjonen i tidligere praksis gjennomgående har lagt til grunn et samlet marked for saget tre.[2]

(30) Når det gjelder flis som produseres ved sagingen/høvlingen av sagtømmeret vurderte Konkurransetilsynet i ovennevnte avgjørelse om sagspon/sagflis, celluloseflis og høvelflis/kutterflis var en del av massevirkemarkedet. Markedsundersøkelsene viste at hvorvidt flis er et substitutt til massevirke varierer med massevirkekundens produksjon, og at det for noen kunder vil ikke enkelte varianter av flis kunne benyttes i produksjonen. Selv om tilsynet med grunnlag i dette ikke kunne utelukke at de ulike typene flis kunne inngå i

[2]COMP/M.5150, *UPM RUS/BRIST/JV*, avsnitt 17-18; COMP/M.2473, *Finnforest/ Moelven Industrier*, avsnitt 14-16; COMP/M.6101, *UPM/Myllykoski og Rhein Papier*, avsnitt 281.

markedet for salg av massevirke ble det ikke tatt endelig stilling, da avgrensningen uansett ikke ville påvirke konklusjonen i saken.

(31) Partene er av den oppfatning at det ikke er behov for å konkludere på den endelige produktmarkedsavgrensningen, da transaksjonen ikke vil medføre konkurranseproblematikk uavhengig av hvilke avgrensning som legges til grunn. Det vil likevel i forlengelsen tas utgangspunkt i et snevrest mulig produktmarked bestående av flis (sagspon, celluloseflis og høvelflis).

(32) Når det gjelder avgrensningen av de geografiske markedene er Partene av den oppfatning at markedene i hvert fall er nasjonale i utstrekning. Saget tre vil i all hovedsak markedsføres og selges gjennom landsdekkende byggevarekjeder som alle fastsetter sine konkurranseparametere (pris, kvalitet og vareutvalg etc.) sentralt. Disse har også landsdekkende distribusjons- og forhandlernett, og lokale og regionale aktører som ikke er vertikalt integrerte vil selge nesten alt av sitt volum gjennom disse landsdekkende kjedene.

(33) Det vises til at Kommisjonen i tidligere praksis har funnet at markedet for saget tre i hvert fall er europeisk i utstrekning.[3]

(34) Det samme gjelder for salg av flis som vil selges til større nasjonale aktører som drifter større industrielle anlegg hvor flisen benyttes i produksjon av blant annet papir, emballasje, hygieneprodukter, trefiberplater og biobrensel. Den betydelige etterspørselen og tilhørende eksporten av flis kan dessuten tilsi at markedet er europeisk eller til og med globalt i utstrekning.

(35) I alle tilfeller er Partene av den oppfatning at det ikke er behov for å konkludere på den endelige produktmarkedsavgrensningen, da Partene som følge av foretakssammenslutningen ikke vil ha en samlet markedsandel som overstiger 20% uavhengig av hvilken markedsavgrensning som legges til grunn.

(36) Partene vil likevel for fullstendighetens skyld presentere samlede markedsandeler på et snevrest mulig marked bestående av et nasjonale marked for salg av hhv. flis og saget tre

(37) Partenes samlede markedsandel på markedet for salg av flis i Norge:

AT Skog[4]	Hasås[5]	Samlet[6]
[redacted]	[redacted]	[redacted]

[3]COMP/M.2473, *Finnforest/ Moelven Industrier,* avsnitt 26; COMP/M.6101, *UPM/Myllykoski og Rhein Papier,* avsnitt 284.
[4]Gjennom datterselskapene Telemarksbruket AS [redacted] og Eikås Sagbruk AS [redacted]
[5] Håsås salg utgjorde i 2020 [redacted]
[6]Totalmarkedet i Norge for flis i **2020 var 2 055 000 m3**, jf. ISC2020 Market Survey. 68th International Softwood Conference. Online 8.October 2020.

(38) Partenes samlede markedsandel på markedet for salg av saget tre i Norge:

AT Skog[7]	Hasås[8]	Samlet[9]
[redacted]		

(39) Partenes samlede markedsandel vil dermed ikke overstige 20%, uavhengig av hvilken markedsavgrensning som legges til grunn.

(40) Videre er det i dag kun en begrenset faktisk vertikal overlapp mellom Partene, gjennom at AT Skog gjennom datterselskapet Eikås Sagbruk AS har hatt en liten andel løpende erverv av saget tre fra Hasås.[10]

(41) Basert på det overnevnte er vilkårene for innlevering av forenklet melding oppfylt, jf. forskrift om melding av foretakssammenslutninger § 3 (1) nr. 3 bokstav b).

6. KONKURRENTER, KUNDER OG LEVERANDØRER

6.1 Fem viktigste konkurrenter

6.1.1 Markedet for salg av saget tre i Norge

Navn	Kontaktinformasjon
Moelven Industrier	Post@moelven.com
Bergene Holm	Erland.lokken@bergeneholm.no
Gausdal Bruvoll	Post@gausdalbruvoll.no
Eidskog Stangeskovene	Firmapost@esas.no
Ringalm	Firmapost@ringalm.no

6.1.2 Markedet for salg av flis i Norge

Ettersom flis vil være et produkt av sagtømmeret/skurlasten vil AT Skog og Hasås sine fem største konkurrenter være tilsvarende som for salg og saget tre.

6.2 Fem viktigste leverandører

6.2.1 Fem viktigste leverandører på markedet for salg av saget tre i Norge

(42) For AT Skogs salg av saget tre, da gjennom datterselskapene Eikås Sagbruk og Telemarksbruket, er AT Skog primærleverandør av sagtømmer for saging.

---

[7]Gjennom datterselskapet Moelven Telemarksbruket AS [redacted]

[8] Håsås salg utgjorde i 2020 [redacted]

[9]Totalmarkedet i Norge for salg av saget tre (skurlast og høvellast/trelast) **i 2020 var 2 700 000 m3**, jf. ISC2020 Market Survey. 68th International Softwood Conference. Online 8.October 2020.

[10] I 2020 utgjorde dette salget ca. NOK 300 000.

(43) Sekundærleverandører på markedet for salg av saget tre er følgende:

Navn	Kontaktinformasjon
[redacted]	

(44) Hasås' fem viktigste leverandører på markedet for salg av saget tre:

Navn	Kontaktinformasjon
[redacted]	

6.2.2 Fem viktigste leverandører på markedet for salg av flis

Ettersom flis vil være et produkt av sagtømmeret/skurlasten vil AT Skog og Hasås sine fem største leverandører være tilsvarende som for saget tre.

6.3 Fem viktigste kunder

6.3.1 fem viktigste kunder på markedet for salg av saget tre i Norge

(45) AT Skogs fem viktigste kunder på markedet for salg av saget tre i Norge:

Navn	Kontaktinformasjon
[redacted]	

[redacted]

(46) Hasås' fem viktigste kunder på markedet for salg av saget tre i Norge:

Navn	Kontaktinformasjon
[redacted]	

6.3.2 *fem viktigste kunder på markedet for salg av flis i Norge*

(47) AT Skogs fem viktigste kunder på markedet for salg av flis:

Navn	Kontaktinformasjon
[redacted]	

[redacted]

*Disse tre står for i overkant av 97% av alt salg av flis fra AT Skog sine datterselskaper, Eikås Sagbruk og Telemarksbruket. Resterende består av spredte enkeltsalg til private og mindre bedriftskunder som ikke følger noe fast kundemønster.

(48) Hasås' fem viktigste kunder på markedet for salg av flis i Norge:

Navn	Kontaktinformasjon
[redacted]	

7. MELDING TIL ANDRE KONKURRANSEMYNDIGHETER

(49) Transaksjonen er ikke meldepliktig i andre jurisdiksjoner.

8. ÅRSBERETNING, ÅRSREGNSKAP OG KONSERNREGNSKAP

(50) Konsernregnskapet til Melder lastes ned fra: https://www.atskog.no/om-oss/arsberetninger/

(51) Videre kan årsberetning, årsregnskap for Målselskapet, Telemarksbruket og Eikås Sagbruk AS lastes ned fra: https://www.brreg.no/

9. ØVRIGE VEDLEGG

(52) **Vedlegg 1**: ISC2020 Market Survey Statistics. 68th International Softwood Conference. Online 8.October 2020.

10. OFFENTLIG VERSJON

(53) Informasjon som skal unntas offentlighet er markert i gult.

[11] Gjennom Byremo Regnskapskontor AS.

Med vennlig hilsen

ADVOKATFIRMAET SCHJØDT AS

For

Olav Kolstad

Advokat/dr.juris